„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
за 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСИ плаћа се по 6 новч. од ред за врсто сваких ситних слова; за шир. се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 40. У НОВОМ САДУ У ПЕТАК 11. МАРТА 1894. ГОДИНА XXIX.

„СТАРОМ НАРОДЊАКУ“ У „ЗАСТАВИ“.*)

Све оно, Србине, што си у чланку твоме од прошлог петка под насловом „Последњи тренутци“ против заснованих црк. реформа написао, непобитно стоји. Тим замишљеним „реформама“ не иде се само за тим, да се наша црквено-просветна аутономија и у оној ограниченој мери окрњи и саузи, у колико нам је та IX-им законским чланком од 1868. §-ом III-им установљена и гарантована: да на својим саборима и по својим сопственим органима самостално можемо своје црквене послове уређивати, расправљати и руководити, а то ће рећи: све послове цркве и вере наше, камо и у питању стојећи „грађански брак“, као по нашој српско-православној вери тајна брака и са овом скопчани црквени обреди и судовање, спада — него се тиме и даље иде, на име: да нам се тим реформама и онај јавно-правни положај и карактер цркве наше под круном св. Стефана у своме темељу потресе и — поруши.

Наша је српско-православна црква и по привилегијама узакоњеним 1791. године, и по зак. чл. IX. од 1868. јавно-правно признана као **јединствена** под угарском круном.

Узакоњена привилегија наша, која су нам правни извор и темељ тога нашега јавнога права и положаја цркве наше у држави и према држави — дарована су нашем народу, за крвне услуге и обвезе његове као „pacta conventa“ између круне и народа, и тако су инартикулисана. Овај јавноправни положај српско-православне цркве наше не може угарски сабор онако једностранo — без саслушања нашега сабора — пореметити, а да се не огреши о своје основне државне законе, којих саставни део и наше горњим чланком утемељено јавно право сачињава.

Иде се за тим, да се наша, под круном св. Стефана јединствена црква раздели и **на двоје поцепа**: на ужу Угарску, у којој нам се грађанским браком и оним другим установама ремети и крњи наша црквена аутономија, и на ону у Хрватској и Славонији, у којој нам наша црквена аутономија у томе погледу и на даље нетакнута остаје.

О тим намерама угарске владе и сабора треба да се чује глас цркве и народа српског. Црква је истина рекла о томе своју; али пошто је наша српско-православна црква „народна“, те се она у томе погледу од свога народа никако делити не може и не сме, то се свакако и глас српскога народа под круном св. Стефана о томе на надлежном месту, на његовом народно-црквеном сабору чути има.

С тога наша црква, а на челу јој патријарх Бранковић са целим својим епископатом имају учинити све, што је у границама закона могуће, да се чим пре до сазива нашега конгреса дође; иначе излажу се великој одговорности пред Богом и народом за таков пропуст и последице тога! А што се оне помињете запреке тиче, да нам се по задњој поруци г. угарскога министра-председника не ће више из наших фондова предујмити потребни трошкови за тај — сазвати се имајући сабор, нека се са наше председничке стране отворено рече, да ми не требамо тога предујма. Нека се сваки онај изабрани посланик, који не може те своје трошкове сам на се узети, погоди са својим изборним срезом, колико му тога треба. Народ ће радо на такав начин подмирити потребе свога посланика, да не падне на терет нашим фондовима. То нека се одмах покуша, крајње је за то време, али није још прекасно. Запрека сазиву нашега сабора на горњи начин мораће пасти и јединствени глас цркве и народа чуће се онде, где му је за то најнадлежније место. А да ми сви сложно за тим идемо и то тражимо, а на челу наша народна црква, то управо и јесте прави постулат наше црквено-просветне аутономије.

Ж.....ћ.

*) Радо уврштујемо овај први глас из Троједнице, што смо добили из Загреба против црквених реформа, које угарска влада намерава узаконити у ужој Угарској, на велику штету наше вере, народности, автономних и привилегијалних наших права, и на уништење јединства наше митрополије. Упозорујемо народне пријатеље из Троједнице, на овај чланак, еда би се уверили, да они не могу равнодушни остати, и да је крајње време да се и тамо покрену ради што скоратњег сазива нашег народно-црквеног сабора. Уред. „Заст.“

ПРОТИВ ЦРКВЕНЕ ПОЛИТИКЕ.

Протест црквене скупштине у Старом Сивцу. (Брзојав „Застави“ стигао 10. марта у подне.) Данас одржана црквена скупштина, једногласно протестовала против владиних црквених реформа, одушевљено усвојене одлуке новосадске црквене скупштине под I. II. и III. — Одправљена претставка саборском одбору. Опширније писмено.

*

Протест црквене скупштине у Српском Итебеју. Пишу нам из Срп. Итебеја: Чекао сам, е да ли ће ко вичнији од мене латити се и јавити вам што новога и о нама Итебејцима, па пошто не дочеках, ево ме ма и невешта, да Вам опишем у кратко и наше прилике и неприлике. Рад у општинама тече доста мирним путем. Стање цркве и школа нам у име Божије иде на боље; људи су пак побожни и у лепој слози и љубави међу собом живе а све то иде у првом реду нашем старини протопопу Георгију Михајловићу, који је за својих пуних 50 година службовања, као наш свештеник свагда својим очинским саветима будио, соколио и на добро упућивао. Но, које дубока старост и тешка му болетица уклонише га ових последњих година са јавнога поља, што доиста и осетисмо, јер нестаде нам доброга путевође, нестаде нам очинског и чистог савета и у цркви и свагде. Међу тим млади и вредни свештеник Душан Јосимовић, труди се, да нам попуни ону празнину, оживи нас и утеши, јер својим поучним проповедима у цркви учвршћује нас у лепом нам православљу, а својим приватним саветима и поукама буди у нама дично српско нам име и соколи нас у опће на све добро.

О св. Сави, као о патрону цркве нам и школе приреди наша омладина под управом нашега учитеља Стевана Мишковића праву српску Беседу, која је и са моралне и материјалне стране своју циљ постигла. Пре кратког времена пак да богме, по налогу више власти почеше и код нас прави родољуби мађарски — покрштени Чивути, којекаквим гадним завараваньем н. пр. хоће да обесе у Пешти једну жену, на купе потписе да шаљу нашем посланику Чавошију да моли милост за њу и да хоће влада разне терете са опћине да скине и т. д. купити потписе од људи, но не умакоше будним очима наших свештеника, који када чуше за то, сазову за сутра месни збор, на коме наш свештеник Душан укратко разложи сакупљенима намеру владину и гадну намеру тих мађарско-чивутских култур-трегера, те закључе, да пошто се већ поговарало за епархијски збор, одма почну купити потписе из села и да се што лепше одазову као што је и било, јер на сам збор отишло је до 40 изасланика са 500 потписа који су се изјаснили, да су са свима закључцима збора потпуно сагласни.

Осим тога је редовној црквено-школској скупштини од 6. марта на предлог нашег младог свештеника Душана, који је и овом приликом у језгровитом говору разложио, колико су нове владине реформе убитачне за веру и име нам српско, једногласно решено, да се ова скупштина обрати представкама на Високопреосвећеног епископа г. Никанора као нашег дијецезана, да у своје време сав свој моћни уплив употреби у обрану св. нам цркве и имена и једном на Сл. Саб. Одбор, да пошто је тако рећи 12-сти час већ близу употреби сав свој уплив, да се што пре сазове сабор као први и најпозванији чувар и бранилац наше црквено-народне автономије; у случају пак да сабора не би могло бити, да се баш у Карловци сазове велики збор из целе митрополије да би се показало да је глас народа доиста глас сина божијег.

Ето толико нађох за нужно да Вам саопштим, а чим добијем представке, ја ћу их Вам са радошћу послати.

Ваш једномишљеник.

*

Протест црквене скупштине у Долову. Пишу нам из Долова: „У среду 2. марта одржана је код нас ванредна главна скупштинска седница црквене општине, у којој су општинари једногласно устали против поднесеног предлога од стране земаљске владе ради уважања црквено-политичких реформа.

Петар Болгарић парох разјаснио је скупштинарима у врло лепом говору циљ и средство — по нас Србе и друге народности — тих убилачних црквено-политичких реформа, а скупштина једногласно закључи да:

с разлогом, што се законским предлозима о обавезном грађанском браку о вођењу цивилних матрикула, о слободи вероисповеди и о, рецепцији Јевреја — битно вређају догматична учења наше свете православне вере и по томе религиозно-морални осећаји српско-православног народа и свештенства, да:

1. Протестују против уважања црквено-политичких реформа, као по веру православну и државу штетних и убитачних;

2) да се придружује представци српско-православног епископата, коју је овај под 9. (21.) маја 1893. године, како Његовом Величанству, тако и земаљској влади поднео и изложио све штетне последице црквено-политичких реформа, те усљед тога изјављује, да ће свима законитим средствима потпомагати становиште, које је наш српско-православни епископат у том погледу заузео;

3) да се обрати с молбом Његовом Високопреосвештенству, да ако за нужно нађе, епархијску скупштину сазове, да и ова свој положај према намереним црквено-политичким реформама заузме;

4) бира из своје средине 10 чланова, који ће становиште ове црквене скупштине евентуално на протопрезвитерском, епархијском или митрополитском збору заступати, ако се ови зборови сазову.

ПОДЛИСТАК.

ЖЕНА У КУЋИ.

ПРВИ ОДЕЉАК.

Драга Зорице! Кад сам ти већ говорио о дужностима жене, као мајке и супруге, сматрам за потребно, да те поучим, каква жена треба да је у кући: како ће уредити кућу, водити домаћлук, поступати с укућанима и служинчади.

Знати опремати послове, није корисно само у трговини, него у свакој прилици у животу. Тако и управа једне куће јесте исључиви и прави посао за жену. Истинита је она реч, да жена држи три угла куће. Ако је жени стало до тога, да јој кућа напредује, захтева се од ње реда, вештине, опрезности. Жена, која својих послова не зна опремати и њима управљати, и нехотице чини, да се дође до препирања и да се у кући спомиње име врага и његова оца. Таква кућа није дружини никакво прибежиште, таква кућа не ће никада напредовати, у њој ће се комешати тако дуго, док се не распадне. Никако се дакле не може опростити жени, која пропушта да учини своју кућу таквом, да постане дружини мила и згодна.

Кућа некога човека беше права школа и вежбаоница хришћанскога духа и сваке друге честитости. Никада се у њој није заправдало, никада осорна реч чула, нико није био празнорок, него је свако весело своје дужности обављао.

Да буде кућа таква — зависи све од жене: она је ту краљица, ту је њена држава, њезин свет. Ту се њој свако покорава скоро и не осећајући, јер она туде срцем управља и лепим начином, а у том је већа моћ, него у грубој сили.

*

Прва ствар, којом ћеш кућу омилити твојим укућанима, јесте ред и чистота. Наше сељанке у неким крајевима на то готово ништа не пазе. У њиховој кући поглавито чистоте нема, а о уредностима не може се ни говорити. Природно је, да таква кућа никоме не може да омили.

У неку сељачку кућу хтео ући угледан један човек. Домаћица га срела на прагу, оборила очи и промуцала: Немојте ући. Унутра је све прљаво, па би се и ви могли упрљати!

Каквим је лицем несретница могла то рећи!

Па зар се састоји у томе какова мудрост: држати кућу у чистоти? Зар је то тако тежак и несавладљив посао?

Човек би то и мислио, када промотри станове многих наших сељака. Ту нема честита стола, столице ни кревета. Дружина спава на земљи, у слами, по којој врви нечиста животиња. У тима кућама човек не може наћи никаква одмора, а још мање какву уживања. У таквој кући, право кажу, не може се одгојити човек племенитих осећања. — А не треба бог зна шта, па да кућа буде уредна, да у њој омили домаћој дружини, а странац да похвали женину радљивост и љубав к чистоти.

*

Као домаћица гледај да својим укућанима будеш узор чистоте и радиности, који ће им увек пред очима лебдети, на који ће се они у својим пословима и нехотице освртати и по томе се владати.

Неки мудар човек је пуним правом тврдио, да благостање или невоља, просвета или глупост, марљивост или леност, уљудност или дивљаштво друштва у кући зависи од тога, како се жена влада у дому своме.

Лепим начином, уљудношћу, љубазношћу, а све то удружено са разборитошћу, жена окружује породицу своју неком ведрином мира и задовољства. И у најсиромашнијој кући, ако је жена честита радљива, весела, чиста и мила, може се наћи удобности, врлине, задовољства; може се уживати најплеменитији домаћи живот, може ту човеку омилити, може да му се створи светилиште срцу, заклон пред олујом живота, сладак отпочинак иза труда, утеха у невољи, мир у срећи, радост у свако доба. Ваљана жена знаде и најгорчи залогај учинити слатким, и најсиромашнију колибу претворити у рај среће и уживања.

У таквој кући знаде и старо и младо бити веселије, стрпљивије, умерније, послушније и својој дужности вернije.

Аксентије Стојановић стиснуо се у некакав кућерак на крају Босиљева. Није имао ништа осим жене и деце, али је био свећер весео и добре воље. Питали га људи, како он — тако убог — може непрестано бити ведар, у кратко им одговорио: То све чини моја жена, која тако води кућу, да никада не осећам, да ми чега не достаје. Па и моја су деца увек чиста, чила и ведра. — Али и јесте уредна и марљива. Окреће се од јутра до мрака, никада је не ћеш без посла видети.

*

Ако је прави благослов за укућане, када је домаћица на своме месту и осталима служи за добар углед — то је опет готова несрећа, када је домаћица лена, неспретна, опака, заједљива, зановетало. Ето ти куће, у којој ће се укућани мучити као зле душе у паклу. Таква кућа не може им бити угодно пристаниште, већ место, кога ће се као нечиста клонити.

Кућа Марка Дракулића чувена беше са имања и честитости, као најбоља у целоме Босиљеву, а то се једино имало приписати његовој жени, вредној домаћици, љубазној газдарици.

На несрећу Маркову вредна му другарица умрла, а он се оженио другом и ујела га гуја. Нова газдарица била заједљива, натмурена, једном речи одурно створење, а према дружини још и пакосна. С њоме се — Боже прости — увукао и ђаво у Маркову кућу. Својим неразборитим поступањем учинила је, да је дружини омрзао посао, а напослетку се испред њезина беса и разбегла. На послетку и газдинство пошло назадице.

Могао бих ти сијасет таквих примера навести, али није од потребе; јер ти је то и самој познато. Сећам се, да си ми једном приповедала, како је нова газдарица растурила богату кућу Ранковића.

*

Када смо већ ту, морам ти коју рећи и о поступању са челадима. До газдарице много стоји, хоће ли дружина ваљано своје послове обављати, а од савесног обављања послова, сумње нема, двојбе нема, зависи благостање једне куће.

Како ћеш дакле поступати са дружином?

Пре него страну особу узмеш у кућу, испитај добро својства њена, по што ће она ступањем у кућу постати чланом задруге, којој си ти домаћица, а остаће по све дотле, док буде у заједници с тобом.

Према томе и поступај са челадетом.

Гледај, да ти чељаде буде у свему одано, да те више сматра мајком, него господарицом својом. Да му боље омили кућа твоја, учини га судеоником неких породичних весеља. Тиме ће ти постати послушније, и служби ревносније. Но у томе не треба опет да претерујеш, па

Чудимо се, да наша околна српска места још ништа против ове нове најезде не предузимају. Где је Ковин, Баваниште, Делиблато и Мраморак? Валда тек не могу остати равнодушни према оном, што вређа нашу свету православну веру и народност српску, у одбрану којих би требао сваки Србин да устане и да их брани до последњег дихања свога! —ша.

*

Браћо, сестре и децо наша!

Твоје светиње, народе српски, у највећој су опасности! Чуј Србине наш тешки уздисај и бригу очинску!

Свету веру твоју прадедовску драгу, за коју су ти свагда вољно крвцу пролевао, бранио си као св. аманет праотаца твојих од Турчина клетог, мучио те крвник од косовских 500 година пакленим мукама, да на себе коран примиш, да преврнеш вером и именом св. Саве Немањића, али ти худа раја сиротиња одбио се гори у хајдуке, за крст часни и слободу златну гинуо си лако са тврдом вером у Бога и споменом имена Исусова, а што Србин јоште живи крај свих зала, вера га је одржала, њојзи хвала.

Гинуо си, веровао си и вера твоја спасла те!

Браћо! Но сад се надвише црни, густи облаци над твојом главом и прете, да ће ти прогутати оно, што ти до сада најмилије беше. Хоће да св. тајну брака униште, да оно, што је у животу сваког човека најрадосније брак, који се у цркви пред св. олтаром, пред кумом и старим сватом најсвечаније склапа нераздвојно за читав живот, свештеник благосиља благословом творца, хоће, да тај чин брачне везе обесвете они, који немају те моћи на земљи — од светиње направе страшило!

Хоће да ти одузму лепо име твоје српско, од Стевана направе Иштвана, од Милана напишу Михаља, не допуштају ти, да оно, што је теби од срца отпало, твој од срца пород смеш и можеш звати именом, ком је теби драго, именом српским, именом твојих старих!

Србине брате и Српкињо селе! Опасност је грдна! Не почасите часа, већ сви листом и мало и велико, и старо и младо, дођите амо на збор на братски договор, да се сви заједнички, сложно, нераздвојно боримо законитим путем против те напасти, да се молимо нашем премилостивом владару цару и краљу Францу Јосифу I. да одјекне наш протест у сабору угарском, да одбије ту беду и напаст од нас. Последњи је час ту, за то не оклевајте, него сви на рочиште, да вас не постигне клетва кнез Лазара:

„Ко не дошо на бој на Косово
Од руке му ништа не родило
Ни у пољу пшеница бјелица
Ни у гори винова лозица
Рђом капо док му је колена“.

На збор сада у суботу 12. (24.) марта у порту код велике цркве у 10 сати пре подне. А сад, народе драги, поздрав ти до виђења на рочишту.

У Ст. Футогу, 9. (21.) марта 1894.

Одбор.

Протопресвитерски збор у Сомбору. Пишу нам из Сомбора: Многобројна конференција свију сталежа одушевљено одлучила да се за други четвртак 17. марта у Сомбору сазове збор за цео протопопијат, који ће се оградити против злогласног предлога грађанског брака.

*

Тројединица се креће. Димитрије Руварац, парох и почасни прота земунски, разлажући опширно све опасности и противзаконитости, које по нас леже у наумљеним црквеним реформама угарске владе, вели ово:

„Кад то знамо, онда није довољно, што су се наш епископат, саборски одбор, наше свећенство и народ по окружним зборовима и на скупштини свећеничког удружења, и неколико црквених скупштина, и јавних народних зборова оградили против поменутог законског предлога „О брачном праву“; већ треба што пре све наше црквене општине у Угарској, да се у својим скупштинама, против намереног „грађанског брака“, ограде, и своје закључке, преко административних одбора саборском одбору поднесу, а овај о томе да извести кр. угарску владу.

Буде ли потребно, нека **Њег. Величанству, престане велика народна депутација, у којој би требао да учествује цео наш епископат, и што више од свећенства и угледнијих Србаља из грађанског сталежа, те нека Величанству предоче, каква опасност прети нашој цркви, поменутим законским предлогом, а подједно и умоле, да ту опасност од ње отклони“.**

Ми томе додајемо још то да би задаћа те депутације уједно била, да моли савив нашег народно-црквеног сабора.

*

До сада су подигли протест против наумљених црквених реформа:

1. Православне српске црквене скупштине са захтевом, да се сазове ради протестовања народно-црквени сабор: Тител, Башахид, Сента, Дероња, Чуруг, Српски Пардањ, Нови Сад, Лалић, Бела Црква, Соколовац, Фењ, Долово, Српски Итебеј Ст. Сивац, Панчево. (Биће сада у недељу).

2. Бирачка места и срезови за наш народно-црквени сабор: Вел. Бечкерек; перлески, модошки, врањевачки, жабаљски и в. с. миклушки срезови.

3 Јавни месни зборови: Кула, Добрица, Србобран, Сента, Петрово Село, Мартонош, Мол, Ада, Нови Сад, Турија, Стари Бечеј, Српски Падеј, Стари Футог. (Биће сутра у суботу). Суботица. (Биће сада у недељу).

4. Срески зборови за угарски сабор: врбашко-кулски срез, алибунарски срез, тителски срез.

5. Епархијски зборови: Темишварска дијецеза у В. Кикинди.

6. Протопрезвитератски збор: Ст. бечејски протопрезвитерат. Сомборски протопресвитерат. (Одржаће се у четвртак 17. марта).

7. Засебном представком на посланике на угарском сабору: Новосадски радикали Перлески бирачи. Бирачи уздинског среза. Башахидски бирачи.

*

Шта и зашто се чека?

Зар наше црквене општине не осећају да су дужне да протестују?

Зар нам не треба сабора?

Пристају ли можда оне општине, што ћуте, на црквене реформе?

Није ли нам нужна солидарност са осталима народностима у овим данима?

Је ли Троједници све једно, да ли ће се автономна права уништавати и да ли ће се јединство митрополије поцепати?

Време је кратко — ал још није касно!

---

† КОШУТ.

Колико их је још у животу, који својим очима гледаху оне грозоте, што их мађарска буна 1848. године почини, а у којима изгибоше толики Срби, раскопа се огњиште толиким српским домовима, порушило благостање у земљи овој за много година — а све за љубав некаквом великом „Мађарорсагу“!

Душа тог мађарског покрета, велики агитатор и највећи шовиниста мађарски у оно доба — није више међу живима. Сад у уторак у вече умр'о је после дужег и тешког боловања а у дубокој старости од 92 године мађарски изгнаник у талијанском граду Турину: **Кошут Лајош.**

Мађари се у црно увили. Човека, чија су дела још увек будила у срцима својих мађарских сународника најсмелије наде и у борби му за одржање свога племена, коме у мору славенских племена нема дуга века, ободравала га на најдрскија подузећа — тог човека, те силе, која је снажила Мађара у сваком тешком тренутку, нема више на свету. За то и разумемо жалост њихову.

Шта пак да речемо ми Срби над отвореном раком некадашњег љутог душмана?

Као слободоуман народ, који је својом историјом показао колико му је мила и драга слобода — српски народ није могао ништа имати против ослобођења мађарског народа. Али није могао никако пристати, да се то ослобођење изврши на рачун његов, на рачун његове народности. Човек, који је Србима поручивао, да се с њима може говорити само са узицом преког суда, није могао наћи у Срба симпатије и потпоре у тим својим себичњачким намерама. За то и видимо Србе, у крвавој 1848. години, где су одлучно устали против тог мађарског покрета и стали на страну правде и законитости.

Истина, Кошут је у данима, када је видео, да му дело сасвим пропало и да од великог мађарског царства нема ништа, хтео да преговара са Словенима у овој земљи — али томе нити је било више време, нити би се и могло поверовати Кошуту, који у највећој моћи својој о свему том није хтео ни да чује.

Колико би међу тим могло бити слоге и љубави и колико би нам заједничка домовина могла процветати, да је Кошут хтео, да земља ова буде свакој народности једнако љубазна мати, која не познаје разлике међу својом децом!

Колико би и данас могло бити више мира и задовољства, да је Кошут на своје присталице утецао и одвраћао их од овог и оволиког шовинизма, који они развијају!

Ето, пред саму смрт своју, а у дане, кад су у Угарској угрожене поједине вере и народности, кад се на угарском сабору расправља о узакоњењу обвезног грађанског брака, за којим би пошли редом и други владини законски предлози, убитачни по сваку другу народност, осим мађарске, и када се живаљ у Угарској услед тога узрујао из темеља — Кошут Лајош пише својим присталицама и позива их, да свакако помажу владу у овом питању.

Тим својим писмом позледио је Кошут старе ране, које је у своје време задао и чије се последице и данас осећају, и доказао, да су они његови покушаји да се измири са народностима били неискрени и притворни.

Но Кошут је умр'о. Ми Срби не ћемо, да се светимо и ликујемо над умрлим душманином својим. Али на отвореним гробом његовим можемо пожелити: да са њиме **оду у гроб и сва она мађарска шовинистичка безумља, којима је он био зачетак и потпора све до смрти.**

*

Кошут, помађарени Словак, родио се, у Моноку септ. 1802. г. Право презиме му је било Кошутић, које је, да му буде боља прођа, променуо доцније у Кошут. Име му показује словенско порекло и тиме, што његова породица у цимеру има јелена — кошуту. У Турчинској жупанији има и данас његових рођака Словака, који се он, наравно одриче, само је одржао средство са Раковљевима, Затурецкима и Жуљовскима, који се, као и он, помађарише. У почетку бавио се одветништвом, док га не изабраше за посланика на сабору пожунском 1832 По распусту сабора покрене лист нападајући у њему владу тадашњу и тако дође до популарности, те приликом избора за сабор, поред свег упињања владиног, буде изабран 1847 у пештанској жупанији за посланика. Сабор се отвори 1848 јула 5. и на њему потражи Кошут, да се успостави домобранска војска на броју 200.000. Предлог му буде примљен, али то се не допаде аустријској влади, те Виндишгрец рупи с војском од 80.000, којој се придружише Срби и друге народности и започе се крвава 1848. г., која се свршила поразом Мађара код Вилагоша. Још пре Вилагоша, кад је видио Кошут, да ће Мађари бити уништени, нађе он за добро да пребегне преко у Турску, напустивши народ, који је побунио против законите династије, на милост и немилост победитеља. Било га је по Малој Азији, Америци, Енглеској и Шпањолској, радећи на том, не би ли наговорио силе, да му помогну, да сруши аустријску владавину. Склапао је савез и с румунским кнезом Кузом и кнезом Михајлом Обреновићем, обвезујући се, да ће при склапању устава, у случају да се дочепа власти у Угарској, имати пред очима ове тачке: 1. Заборавља се досадање непријатељство између Срба, Румуна и Мађара. 2. Равноправност без разлике вере и народности 3. Општинска и жупанијска самоуправа. У пределима, где су становници

да се можда са чељади изједначиш. Тиме можеш изгубити превласт над њима, а шта по томе бива, можеш мислити.

Никада не изискивај од чељадета таквих ствари, које је њему не могуће чинити, а то нарочито таквих не, које би могле бити штетне по душу и по тело његово. Тиме се чиниш кривцем и према Богу и према државним законима.

Свакако захтевај, да служинче тачно обавља послове, који му у дужност спадају. Не ћеш ни најмање погрешити, ако на сваку ситницу припазиш, јер пропустиш ли то, навикнуће се на нерад и површности.

Као што треба да захтеваш од чељадета да тачно обавља своје послове и врши своје дужности према теби, тако опет не заборави, да и ти имаш према њему обвеза, које треба тачно да испуњавамо. Само тако ћеш се показати праведан. Где чељаде тачно не добива заслуге, или му се закида од исте, а особито где глад трпи, ту је приправно на свако зло, а што је још горе, износи кућу на рђав глас. Обично се тужимо, да служинчад не ваља, а да праведно испитамо разлоге томе, уверили би се, да и код нас самих има подоста кривице. Никада не смемо с ума сметнути, да су и слуге људи, па да према томе с њима, као с људима и поступамо.

*

Ако је жена на свом месту, знаће кућу очувати у честитости и у најгорим приликама.

Опажено је, кад се муж да по злу путу, кад се ода пијанству и другим страстима, када једном речи постане у неку руку животиња. Но и у том случају, ако жена остане и надаље разборита, брижљива, породица се одржи и иде правом стазом; дочим ако домаћица пође наопако, па ма домаћин и остао на месту, човек, тешко се кућа одржи, а још теже да пород по добру пође.

Свакидашњи живот даје за то толико примера, да их на посе не треба ни да истичем.

*

Морам те упозорити на нешто о понашању женскиња, које живе у задрузи, а то је сношљивост. Женске су само тиме, што несу знале прегорети, поднети, прогледати кроз прсте, што су биле завидљиве — разровале многу српску кућу, разрешиле многу задругу, шта више посејале семе мржње међу једнокрвном браћом, завадиле децу с родитељима. Многа се мајка, пре него што жени свога синка, боји тога зла, али га се убојати не може.

Милош Змејанац био је добар газда, у близини му не беше премца. Имао је три сина, три сива сокола. Два је оженио, да није боље могао, деца су га и надаље слушала, а снахе као рођене ћери. А кад трећега сина оженио, ујела га гуја присојкиња. Млада снаха није никога трпела, па је завађала мужа с браћом и оцем. Оно мирно живљење изврглo се у немирно и тешко. Док је старац био у снази и животу, држао је, и ако тешком муком, синове на окупу, али чим он склопио очи, браћа се разделила, кућа се распала, богатства нестало, па сада једва животаре.

И наша нам народна песма даје примера, како жена сеје мржњу у кући. Два брата — Радул и Павле — имају жене, али имају и сестру јединицу, коју су волели. Песма о томе пева:

Браћа сеју своју миловала,
Сваку су јој милост доносила.

То је било жао Павловици, па је говорила својој јетрви, љуби Радуловој:

Јетрвице, по Богу сестрице!
Не знаш каква биља од омразе
Да омразим брата и сестрицу.

Љуба Павлова не беше злобна; њој не беше жао, што су браћа сеју јединицу мазила. Она одговара:

Ја не знадем биља од омразе,
И да знадем, не бих ти казала.

Када је видела Павловица, да јој јетрва неће помоћи, она је свакако стала сама црнити сеју пред братом. Својом руком заклала је Павлова вранца, па сокола, и бацила кривњу на девојку. Сестра се пред братом заклела, да то учинила није, и братац сеји веровао.

То је Павловицу још више распалило, а у својој јарости починила је још веће зло, своје рођено дете је заклала, а крваве ноже турила под девојачки јастук, па бездушница једна, кукајући полетила своме мужу и стала му говорити:

На зло, Павле, сеју миловао,
На горе јој милост доносио,
Заклала ти чедо у колевци!
Ако мени веровати нећеш,
Извади јој ноже од појаса.

Сада је постигла своју црну намеру.

Скочи Павле, канда се помами,
Па он трчи на горње чардаке.

И кад је заиста код сестре, коју је толико пазио, нашао крваве ножеве, узе сестру за белу руку, па јој узе говорити:

Сејо моја, да те Бог убије!
Буд' ми закла коња на ливади
И сокола у зеленој башти
Зашт' ми закла чедо у колевци?

Сестрица се заклињала најмилијим, животом својим, да је невина.

Ал' то братац сеји не верова,
Већ је узе за бијелу руку,
Изведе је у поље широко,
Привеза је коњ'ма за репове,
Па је одби низ поље широко.

Ето, како жена може да начини зло међу најрођенијим и најмилијим особама. Из тога зла никнула су у кућама многа друга зла, која су их подривала, а напослетку и у темељу пољуљала.

Још пева песма о опакој жени, која не може никога уза се трпити, како наговара мужа свога, да се подели с рођеним братом:

Чујеш ли ме драги господару,
Одијели Митра брата свога
Иль' ће ти се замакнути љуба
О конопу у твоје дворове.

Тешко кући, у којој се појави таква жена! Жена у задрузи треба своје понашање да удеси тако, како ће свима омилити, а не сејати раздор и неслогу, те две ствари, које су много кућно слеме пољуљале.

Жена, која живи у задрузи, треба да је послушна старијима, предусретљива и обазрива себи равнима, а блага и праведна према млађима. У кући не може бити напретка ни породичнога мира, где

Не поштује млађи старијега,
Не слушају деца родитеље.

*

Пошто сам ти у овоме писму претежно говорио о онхођењу жене с другим укућанима, то ћу ти скоро, даде ли ми Бог среће и здравља, написати нешто опширније о вођењу домазлука, а дотле стој здраво

твоме **Јови.**

измешани, по међусобном уговору удесиће се чији ће се језик употребљавати у администрацији. 4. У верским и школским стварима потпуна независност код народности. 5. Установиће се засебне чете српске и румунске, а команда ће бити српска односно румунска. Равноправност у свима звањима војске. 6. Савез три подунавске државе: Србије, Румуније и Угарске. У то доба је била Аустрија заплетена у рат са Французима и Талијанима. Кад се војна свршила, читав се план изјалови, особито кад умре Кавур, који је био један од главних покретача тога плана. Кад је видео Кошут, да се не може никако дочепати власти у Угарској, повуче се у ђенову у Италији и одао се васпитању своје деце; а одатле оде у Баракону поред Турина, и на послетку у Турин, где је умрио сад у уторак, 8. (20.) марта.

Поглед по свету.

— **Француска влада и сенат.** Као што смо у прошлом броју јавили, одбацио је француски сенат (горња кућа) владин предлог о установљењу колонијалног министарства, који је доња кућа била примила. Председник министарства Казимир-Перије попретио је останком свога кабинета, ако сенат то не опозове. Сенат се већ био разишао на ускршње ферије, но услед ове претње министра-председника би по ново телеграфски сазван. На тој ванредној седници изјавио је сенат влади пуно поверење, поништио свој први закључак у овом питању и са 225 против 32 гласа примио законски предлог о успостављању колонијалног министарства и одобрио захтевани буџет за исто министарство. За тим је сенат по ново одгођен до 24. априла.

— **Министарска криза у Белгији.** Министар председник Бернаер, изјавио је пред камером (скупштином), да ће његов кабинет дати оставку. Као разлог оставци навео је то, што су скупштинске секције одбиле владин законски предлог о сразмерном заступништву народном у скупштини. На изјаву ову, мисли се, да је одлучно утецао брзојав краљев, у којем је исти, враћајући се са свог пута натраг у Белгију, тражио је од министарства, да те предлоге повуче, и да не одгађа скупштину. Исто се тако мисли, да ће краљ оставку примити и да ће сад доћи на место овог либерално — неутрално министарство, коме би први задатак био да распусти скупштину.

ГРАЂА ЗА ИСТОРИЈУ СРПСКОГ ПОКРЕТА 1848. ГОДИНЕ.

ПРИКАЗУЈЕ — Ш — Ј —

(Наставак.)

Бр. 70.

Пододбор Купиновачки моли, да би се тридесетичари — латови — по савским селима находећи се, као људи тежњама народа нашег противни, који су не давно мађарском министарству од кога и плату примају — заклетву верности положили, што скорије са своји штација уклонили.

Предмет овај у круг полиције народне спадајући, упућује се на Одјеленије полицајно главног Одбора српског.

Бр. 71.

Окружни одбор Митровачки изјасњује на бр. 27. о. г. неправедну и лажљиву тужбу Дечанског жителя Нићифора Максимовића, против арендатора Гаврила Георгијевића Одјеленију овом поднешену, истог Нићифора за кривца налази, и моли да би Одјеленије ово одјако подобне тужбе само преко Окружног Одбора примало и оправљало.

Парница ова служи за знање. У осталом закључује се, да се одјако подобне приватне тужбе само преко надлежни окружни Одбора, који ће у вопросним стварима најбољу информацију дати моћи — примају.

Бр. 72.

Живан Радојковић, Србијанац, тужи капетана Јанчу, да му је отео 40. цванцика, које је он за проданог у Неузинској битки задобивеног коња добио, и моли, да се капетан Јанча примора, да му ове новце поврати.

Ово ће се прошеније у препису г. Перлеског стана команданту Дракулићу, код кога се и тужитељ и тужени у стану находе, с тим упутствијем послати, да он ствар ову саслушавши обадве стране извиди и изравна.

Бр. 73.

Г. Ђорђе Радак јавља на бр. 28. о. г. да је о Васи Амчикусу и лајтнанту Мандићу из узрока, што се од ови ни један више у месту не налази, никаква изсљедованија учинити могао није.

Служи за знање.

Бр. 74.

Пододбор Ривички тужи Јулијану родом из Стојановаца, незаконо са Лазаром Радојчићем у Ривици живећу, као целој општини одвећ несносну жену, и моли да се што скорије одонуд уклони.

Ова ће се тужба окружном Одбору Иришком у препису с тим налогом послати, да се о стању ствари ове обстојателно извјести, и ако би тужба ова истинита била, сходне наредбе учини, да се иста жена неотложно у баштину своју отправи.

Бр. 75.

Павле Дринчић тужи Миту Љотића началника добровољни Србијанаца, да му је на његов рачун источени 5 акова ракије у вредности од 180 цванцигера и 40 кр. сребра платити неће.

Г. Ђорђе Радак прошеније ће ово у препису туженом началнику добровољни Србијанаца Мити Љотићу саопштити, писмени одговор за 8 дана од њега изискати, и овамо даље наредбе ради поднети.

Бр. 76

Григорије Домазета граничар из Бешке моли, да би Одјеленију овом лично предстао и тужбу против брата свога Мојсила у смотренију деобе исказао.

Обраћа се тужитељ Григорије Домазета, да пре него што му парница овамо приспје, тужбу своју постепено најпре на мјестни пододбор Бешчански, а по том на дотични Окружни Одбор Митровачки управи, и уврачеванија потражи.

Бр. 77.

Пододбор мјеста Карловчића моли, да се деоба између Јестротија Деверње и његовэ фамилије доврши.

Како ово прошеније, тако и прикључено деобно писмо шиље се у оригиналу Окружном Одбору Митровачком с тим налогом, да вопросну деобу између просителя Јестротија Деверње и његове фамилије подобателно у дјејствије приведе.

Бр. 78.

Мата Матић Бошњак, као најмљени војник Стевана Живановића граничара из Петровчића тужи се, да му је неки Србијанац, који се у стану Тоше Јокића налази, пушку са страже бр. 2. — где ју је кад је по пасош ишао, оставио — узео, молећи да му се иста пушка поврати.

Препоручује се Г. Србијанског логора Карловачког Томи Јокићу, да истог Србијанца и Бошњака Мату Матића, призове, обадве стране преслиша, и ствар међу њима лепим начином расправи.

Бр. 79.

Јевта Белановић, јубилирати каплар тужи се на предсједатеља и пароха Ашањског Маринковића, а нарочито на шумара и члана тамошњег Пододбора Уроша Илића, да га гони, наводећи, да је гоненију том дала повода парница касателно засејање земље, која парница постоји између њега и Равка Јанковића; даље жали се на шумара, да му овај никако мира неда, већ га затвара и срамоти, молећи да се комисија како парнице, тако и изсљедованија ради изашље.

Предмет овај, који је под бр. 26. о. г. већ претресан и окончан, сматра се за свршен. У осталом, ако тужитељ мисли, да још што год тражити има, стоји му пут отворен, да тужбу своју дотичном Окружном Одбору и поднесе, и тамо најпре уврачеванија потражи.

(Наставиће се.)

ДОПИСИ.

Рума. 7. марта. Јуче, у недељу одржана је код нас седница црк. школ. општине ради распореза парохијала, прегледања рачуна и избора 12 скупштинара на упражњена места. У другим приликама не би се овакој седници велика важност приписивала, али код нас настадоше чудновата времена. Па тако и јучерашња седница — не ради распореза парохијала или прегледања рачуна — већ ради попуњавање 12 упражњених скупштинарских места, добила је важности, ради чега вредно је, да се даље чује, шта је јуче било.

Познато је из „Заставе“, како се у најновије доба код нас ишчаурила нова странка Јотина, или по народски боктерска — која се први пут истакла приликом избора варошког заступства и срамно се прославила. Као што је знамо, резултат беше, да су туђинском помоћи, наши боктери „победили“.

Па та жалосна „победа“, с које би требао да им образ црвени, а пред народом нашим и јесу га за увек опрнили, та жалосна слава не даде им спавати, но хтедоше да и у црк. шк. општини начине дар-мар, да увуку раздор и несрећу.

Вајни вођа те чете мале али „одабране“ Др. Мих. Аронов Поповић ношен на крилима стечене „славе“ неуморно је трчао, с ревношћу, која би боље ствари била достојна, од једног скупштинара до другог; али „всује труд“.

Поред свега усиљавања јуче г. др. Поповић и Компанија славно — пропадоше. Управо г. доктор је у два маха — а све за један дан и претрпио пораз. Прво претрпио је пораз као „вођа“, јер је „партаја“ његова изгубила битку; друго, као личност. Ваљало је попунити два места у одбору. Неко се нашао, па и њега (сигурно шале ради!) предложио за одборника, али и ту доктор лоше среће беше. И тако може „велики вожд“ запевати себи, својој „слави“ и „величини (— не мислимо телесној —) ону песму народну: „ала наше за мало бијаше“.

Народ је јуче јасно показао, шта мисли о нашим „боктерима“. Они се могоше уверити, да их је народ српски добро прозрео и да су међу нама — обрали бостан. Те за то нека се не оружају много за избор пароха, који нам предстоји. Тако изгледа, да их та рана љуто тишти, а за што — и то није тајна! Наш народ ће бирати пароха по својој вољи; изабраће између добрих најбољега, а не ће дати, да му ћаврa, Тута и већ како се све зову ти „јунаци“ — намећу кандидата за свештеника.

Против јучерашњег избора уложио је Др. М. Поповић после кише јапунце, пардон! хтедосмо рећи — протест, јер није тобож по рескрипту обављен избор с гласаницима, него усмено. Наравски „генијални“ вођа „боктерски“ није се сетио рескрипта пре гласања, него после пораза. А није му то сметало ни пређашњих година; него тек сад он не да газити рескрипта! Па сад реците, ко је највећи народњак?

Но као што се г. др. Миша приликом лањске скупштине показао као „темељити“ зналац кр. рескрипта, држимо да ће се и овом приликом, као обично — наш г. доктор — „обесмртити“.

Резултат јучерашњег дана је, да је стара клика Симе Милутиновића — Туте, који је као начелник тако лепо управљао општином, да је земаљска влада морала општинско заступство разрешити, а г. Туту скинути са чела општине, та стара клика са ново стеченим „вождом“, под новом „красном“ фирмом боктерском, а са Недељком ћавром, као перјаницом — потучена до ноге. А кад дође време обрављању општине, надамо се, да ће мало по мало народ наш боктерима дати „почасно“ место — иза врата.

Само треба свести и слоге, па ћемо очистити нашу црк. шк. општину од оних, који нас — срамоте.

Стари борац.

Књижевност и уметност.

Српско народно позориште у Ср. Карловцих. Пишу нам из Ср Карловаца: „Ове недеље неће бити више представа у позоришту због римокатоличких светаца. Репертоар ове недеље одложен је за идућу недељу. Продставе почињу у недељу у вече, и по свој прилици да ће идуће недеље бити сваки дан позоришна представа.“

Вести из места и са стране.

Са отечајног испита. Пишу нам из Сремских Карловаца: У понедељак 7. и сутра дан 8. о. м. полагали су кандидати из архидијецезе стечајни испит. И то тројица са успехом: Симеон Араницки протопрезвитерски помоћник из Земуна, Јован Протић лични помоћник из Земуна и Јефтимије Матић администратор сурчински. — Двојица су упућени на доцнију поправку.

Концерт са цитрама. У понедељак 14 (26) марта одржаће се у хотелу Јелисавете концерат са цитрама. После концерта ће бити игранка. Улазна цена је 60 нов. од особе, а за породицу 1 ф. 50 н.

Српски учитељски конвикт у Новоме Саду добио је у последње време и опет два нова потпомажућа члана и то: перлеску српску штедионицу и добротворну женску задругу у Митровици. који су одмах и послали сву своју чланарину од 50 фор. Осим тога уплатили су од потпомажућих чланова: добротворна задруга Српкиња у Суботици, две последње рате са 20 ф.; високопречасни г. архимандрит беочински и администратор будимске дијецезе Платон Телечки трећу рату од 10 ф; Милан А. Јовановић професор из Новог Сада у име своје овогодишње рате 5 ф. а г. Јов. Благојевић из Сомбора у име своје другомесечне рате: 2 ф. 50 н. — Даље је приложио 5 ф. пресветли г. Светозар Кушевић пл. од Блацко, вел. жупан у миру. — Г. Миша Атанацковић, управитељ и учитељ из Нов. Села уписао се за редовног члана и уплатио одмах своју целу годишњу рату од 20 ф. 10 н. — На завршетку извештаја, стиже нам као чист приход од приређени дилетантске представе у Сенти: 114 ф. 88 н., која је тамо приредило срп. омладинско дилетантско друштво. Са тим уплатама достигао је фонд овог друштва своту од 22.500 ф. — Изјављујемо овим свима члановима и прилагачима нашу топлу захвалу.

Пресуда у парници због уморства Рудолфа Мрве. У уторак по подне проглашена је пресуда над оптуженика у парници због уморства Рудолфа Мрве (Риголето де Тоскана). Она је овака: Отокар Долежал и Фрања Драгун осуђени су због уморства на 10 година тешке робије са још неким пооштрењима преко године; Јосиф Криж као саучесник у уморству тако исто на 10 година са разним пооштрењима преко године. Чижек, Ана Криж и Војтех — ослобођени су. Државни тужилац уложио је у погледу ослобођених ништовну жалбу. Услед тога остају исти још у истражном затвору.

Благо једног фараона. Из Кајира јављају, да је у једној пирамиди код Дахшура пре кратког времена а приликом истраживања краљевских гробова нађено благо фараона Узеретесена II. или III. Благо се састоји из најразноврснијих предмета из масивног злата, украшених са драгим камењем и бисером. Надају се, да при отварању краљева гроба наићи на још драгоценије ствари.

Снег. У прошлом броју смо јавили, како са више страна јављају о снежним мећавама. Да се види, колико може да зазими на прагу самог пролећа, казује најбоље овај брзојав од 8. о. м. из Бреславе, главне вароши пруске Шлезије: Мећава у шлеским планинама траје још једнако. Поједина места су опкољена сметовима високим, као куће, и прекинут им сваки саобраћај. У неким местима не могу од грдних сметова ни мртве да покопају. Друмови се крче и чисте парним плуговима. Мећава је починила на зградама и по шумама грдне штете. Телефонске жице су већим делом порушене, а тако исто и телеграфске су на много места прекинуте. Сви влакови закашњују.

Двобој са рођеном женом. Да богме, да се и ово догодило у — Америци, која још увек остаје земља изненађења. У Мемфису, граду у Северној Америци на реци Мисисипи, догодио се и овај ретки двобој у историји двобоја и то између сликара Денинга и његове жене. Повод двобоју дала је „љубомора са смртном увредом“. Двобој се свршио с тим, да је жена била рањена у раме, а муж међу вита ребра. — Какав муж — така и жена, а обоје су мало паметни (ако је у опште ова вест истинита).

Трговина.

Нови Сад, 10. марта. Пшеница прве каквоће 7 ф. 10—20 н. Пшеница средња 6 ф. 50—80 н. Пшеница лакша роба 6 ф. 50 н. Наполица 6 ф. 20—30 н. Јечам 5 ф. 50—80 н. Зоб 6 фор. 50—80 н. Нови у зрну кукуруз 4 ф. 30—80 н. Маст 48 фор. Сланина сува 50 ф., дебела паљена 54 ф. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки . 43 н.
„ средњи . . . 40 н.
„ лаки . . . . 36 н.

Све од 1 килограма.

Теоци . 10—20 ф. по комаду.
Јагњци . 5—10 ф. по пару.
Овци . . 7—12 ф. „

*

Стање воде под Новим Садом.

9. марта било је 2·26 мет. а 10. марта је било 2·36 мет.

*

Беч, 8. (20.) марта. (Ориг. извештај са марвеног вашара на св. Марксу од фирме Т. Бајић и Г. Остојић.) На данашњем вашару било је пријављено 8.956 ком., а дошло је 2623 ком. млађе врсте и 5779 комада угојених мађарског соја. Свега 8.402 комада дотерано.

Трговина трома.

Продавало се:

Прима роба 46—47—48 нов.
Средња „ 43—45 н.
Сремска „ 43—44 н.
Назимад „ ——— н.

Ово су цене од килограма живо мерено, изузимајући потрошарину.

Цена је сланини 48 ф.
„ „ масти . 52 ф. Све од 100 кгр.

*

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи

од 9. (21.) марта.

Дукати — — — — — —	5 ф. 85 н.
Наполеондори (20 франака) —	9 ф. 88 н.
Угарска златна рента — — —	118 ф. 10 н.
Аустријска златна рента — —	119 ф. 25 н.
Угарска крунска рента — —	95 ф. — н.
Аустријска крунска рента — —	— ф. — н.
Немачке држ. марке (од 100 мар.)	60 ф. 95 н.

Новије вести.

Угарски сабор и смрт Кошутова. Сутра, у петак, сазван је угарски сабор, који се већ био разишао, у ванредну седницу, да даде израза својој туги због смрти Кошутове и посаветује се о своме учествовању у последњим почастима, што ће се у част Кошуту приредити. Пре јавне седнице биће поверљива конференција. — Горња кућа није у овом питању ништа још одлучила.

Нове бомбе. Из Сијене (у Италији) распрснула се у дворишту чувене палате Боргезе бомба, која је знатна квара починила. Мисли се, да је кривац међу самим чељадима у том дворцу, те је сва чељад ухапшена. — Исто је тако прснула бомба и у талијанској вароши Анкони пред жандармском касарном, но није много штете починила. И овде се сумња на саму стражу.

ПОЗИВ.

Српска црквена певачка дружина у Сентомашу слави о Ускрсу ов. год. своју 25-годишњицу и позива братински сва српска певачка друштва на то своје славље.

Умољавају се сва она певачка друштва, која намеравају корпоративно суделовати, да се што пре, а најдуже до Благовести о. г. пријаве одбору ове певачке дружине, да би им се могао послати програм о прослави, као и заједничке песме, које ће сва пријављена певачка друштва певати, као и то, које песме намеравају појединце певати. Она пак друштва, која намеравају своје изасланике на прославу испослати молимо, да се пријаве председништву ове дружине најдуже до Цвети о. г., како би им се могло за станове састарати.

С погледом на то, што Сентомаш лежи у непосредној близини будимпештанско земунским станицама Врбасу и Ст. Керу, састарао со одбор ове певачке дружине да сви гости, који буду железницом допутовали, имају бесплатан довоз и одвоз, а тако исто постараће се и за удобне станове.

Прослава почиње први дан Ускрса у вече. Програм ће се објавити у јавности, а пријављеним дружинама и нарочито послати.

Из седнице одбора српске црквене певачке дружине.

Сентомаш, на беле покладе 1894.

Божа Продановић, перовођа. **Милош Рунић,** председник.

Умољавају се сви српски листови, да овај позив премаштампају.

ОГЛАСИ.

НА ПОВОЉНО ЗНАЊЕ.

Потписани слободан сам најучтивије поштованој публици до знања ставити, да сам прекупио фотографски атеље г. Калмара и Секеља овде у Новом Саду, и да израђујем слике од визит-формата па до природне величине. Молим поштовану публику да ме у том подузећу помогну и њино поверење поклоне и примећујем да сам у Будимпешти код први фотографа више година радио и радњом управљао те сам стекао толико искуства да могу у сваком погледу са првим фотографским радњама такмачити се, о чему ће се пошт. публика за најкраће време осведочити. Коме се слике не допадну, поновиће се снимање. Сваком шаљем слику на углед.

С особитим поштовањем

1—1 **Дезидер Вајда.**

ТРАЖИ СЕ

за једну радњу колонијалне робе на велико старији трговачки спомоћник, самосталан радник, озбиљан човек, који је код књига радио, и који би временом путовати могао. Познавање српског и немачког језика нужно је. Писмене понуде са преписом сведоџба и фотографија, као и захтевом плате под шифром „Т. К.“ послати на администрацију „Заставе“. 2—3

Само је онда прави, ако је троугаста боца са означеним окрајцима (црвеном и црном штампом на жутој хартији) облепљена.

ДО САДА ЈОШ НЕНАДМАШЕНО.

В. МАГЕРА

права, очишћена

МАСТ ОД РИБИЈЕ ЈЕТРЕ (LEBERTHRAN)

у законом заштићеној опреми

ВИЉЕМА МАГЕРА

у Бечу.

Испитано од првих медицинских ауторитета због лаке сварљивости и за децу препоручено и прописано, у свима случајевима где лекар с успехом намерава постићи ојачање целог организма, нарочито плућа и груди, побољшање сока и чишћење крви у опште — **флаша по 1 фор.** — на фабричном сложишту, Беч, III./3., **Heumarkt 3.**, као и у највише апотека и спецерајских трговина, у аустро-угар. монархији праве ове масти добити.

Добити се може: У Новоме Саду код гг. Јов. Грозингера, апотекара; Браће Вагнера трговаца.

ГЛАВНО СТОВАРИШТЕ И ОТПРАВНИШТВО ЗА АУСТРО-УГАРСКУ

код

W. MAAGER, Wien,

III./3., Heumarkt 3.

Подражавања се судским путем прогањају.

18—18

XXIII.
ИЗВЕШТАЈ
СРПСКЕ ЗАДРУГЕ ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ
У НОВОМЕ САДУ
ЗА ГОДИНУ 1893.

СТАЊЕ ЗАВОДА 31. ДЕЦЕМБРА 1893.

Имовина.	фор.	нов.	Дугови.	фор.	нов.
У готовини	16327	36	Редовна главница 4 кола (993 чест. по 104 ф.)	103272	—
У обвезницама	132306	55	Збрисана главница 4 кола	268	85
У меницама	528560	14	Резервни фонд 4 кола	13654	25
У зајмовима на непокретности	187106	21	Неисплаћени делимак 4 кола	416	30
У предујмовима на честичарске књиге	46434	—	Редовна главница 5 кола (1075 чест. по 78 ф.)	83850	—
У предујмовима на ефекте	11046	—	Збрисана главница 5 кола	2119	75
У предујму код завод. одветника	200	—	Резервни фонд 5 кола	1090	35
У вредности завод. непокретнина	11832	39	Делимак 5 кола	5353	25
У вредности инвентара	1441	09	Засебни резервни фонд	813	67
У вредности разних папира	340	—	Улози	531454	72
У текућим рачунима	2329	23	Пристојба по каматама на улоге	2292	97
У потраживању заосталих камата	11305	05	Ресконт	162421	14
			Разне пристојбе	187	22
			Веровници у текућим рачунима	845	—
			Засебни фонд од заосталих камата	11305	05
			Преносне камате	5434	92
			Укупно	924779	44
			Чиста добит	**24448**	**58**
	949228	02		949228	02

РАЧУН ГУБИТКА И ДОБИТКА.

Излаз.	фор.	нов.	Улаз.	фор.	нов.
НА СЛЕДЕЋЕ РАСХОДЕ:			ОД СЛЕДЕЋИХ ПРИХОДА:		
Камате:			Редовне камате:		
по улозима ф. 24180.90			од ескontованих меница ф. 45262·81		
по ре-ескontов. меницама ф. 7722.52			од обвезница 10566·16		
по текућим рачунима ф. 373.39			од зајмова на непокретности 10957·09		
одобрене ф. 35.89	32312	70	од „вересионе дружине“ 79·22		
10% пристојбе по каматама на улоге	2418	09	од предујмова на честице 2140·38		
Трошкови	1051	95	од предујмова на ефекте 735·24	69740	90
Пореза	4260	13			
Плате	4695	—	Заостале камате:		
Станарина	450	—	од меница ф. 1839·87		
Преносне камате за годину 1894.	5434	92	од обвезница 239·32		
Разна отписивања	550	17	од зајмова на непокретности 151·22		
Укупно	51172	96	од „вер. дружине“ 1472·97		
Чиста добит	**24448**	**58**	од предујмова на честице 593·10		
			од предујмова на ефекте 43·84	4340	32
			Затезне камате	452	69
			Доходак од завод. непокретнина	215	—
			Разни доходци	872	63
	75621	54		75621	54

Промет благајне: фор. 6,060.668·14 — Целокупни промет: фор. 17,456.598·84

У НОВОМЕ САДУ, 31. ДЕЦЕМБРА 1893.

За књиговодство: **ПЕТАР ДАМЈАНОВИЋ, с. р.** књиговођа.

За управу: **П. ПОПАДИЋ, с. р.** председник.

Прегледали, са главном и свима споредним књигама и инвентарима сравнили и сагласно нашли.

У НОВОМЕ САДУ, 9. (21.) МАРТА 1894.

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Јован Георгијевић, с. р. **Јов. Т. Чавић, с. р.** **Данило Слепчевић, с. р.**

ОГЛАС ДРАЖБЕ.

Кр. котарски суд у Илоку даје на знање, да је на молбу трг. тврдке Редлих Оренштајн и Шпицер проти Фердинанду Росбергеру ради укинућа заједнице права властништва непокретних уписаних у гр. ул. бр. 289, 333 обћина Беочин дозволила јавну овршну дражбу некретнинах бивших прије власника Јозепа Чика, а сада у половици власништво Фердинанда Росбергера а у половици тврдке Редлих Оренштајн и Шпицера именито пак кат. парцела број 607, 579, 585, 588, 593, 599, 610 и 836 те кат. парц. бр. 587 и 586 као и на потоњим парцелама налазећи се Цементфабрике вредних 50000 фор., словом педесет хиљада форинтих аустр. вредности, те да је према споразумку сувласникаx скратио дражбени рок и установио га на дан **12. априла 1894. год. у 9 сати** пре подне у обћинском уреду у Беочину.

Позивају се сви, који би поменуте некретнине купити желили, к дражби, те се примећује, да ће се исте допитати ономе, који ће за њих највише понудити без обзира на назначену им вредност, и да се дражбени увјети и грунтовни извадци могу код суда угледати.

Позивају се такође сви они, који премда нису о дражби напосе убавјештени, а ипак мисле да су уписом у јавне књиге на горенаведене некретнине заложно право стекли, да ти своје право тим сигурније пре продаје овоме суду пријаве, што ће се иначе диоба куповнине и без њих обавити, те ће сами себи приписати имати, ако се куповнина намирењем других тражбина исцрпи.

Кр. котарски суд у Илоку 7. марта 1894.

2—3 **Кр. кот. судац.**

СТЕЧАЈ.

Код српског певачког друштва „Јавор“ у Вуковару упражњено је место коровође. Са тим местом скопчана је плата од 800 фор. (осам стотина фор.)

Молбенице обложене доказима о способности, нека се управе подписаном председнику, од данас за три недеље.

Вуковар 6. марта 1893.

Др. Александар Рогулић, председник.

1—3

ПОЗИВ.

Сваки гласајући члан учтиво се позива, да би 20. марта (1. априла) о. г. у 9 сахата пре подне у просторији код „белог вола“ на главну скупштину доле назначеног друштва доћи изволео.

Предмети већања: 1. Извештај о рачунима; 2. Извештај надзорништва; 3. Одобрење рачунског закључка; 4. Избор надзорног саветника и чланова управе; 5. Предлози и молбенице у смислу правила; 6. Избор за оверовљење записника.

У Новом Саду 20. фебр. (4. марта) 1894.

Управа

1—1 I-ог новосадског друштва за сарану.

ОГЛАС.

Ресавској пољопривредној подружини, потребан је **Воћар.** Дужности су његове: да на подружинској земљи подигне расадницу, за америчку винову лозу и воће, и да је вичан каламљењу лозе, воћа и пчеларству.

Награда је 1200 динара годишње, бесплатан стан на подружинском имању и 10 ари земље за башту.

Ко се способан осећа за ову службу, нека се обрати управи ресавске пољопривредне подружине у Свилајнцу, најдаље до краја месеца марта 1894. год. Потребно је поднети докаве о својој способности.

Умољавају се и остала уредништва, да изволе овај оглас бесплатно оштампати.

Бр. 3. Из управе ресавске пољопривредне подружине, 26. фебруара 1894. године у Свилајнцу. 3—3

Власник: Сланко Свет. Милетић. За уредништво одговара: Милан Поповић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.